

...d Societies will Listen to and Empower New

...most empowered by greater transparency and
...public sector data – politicians, citizens or corpor

...on Economy will be Transformed by New Technol

...ö minua? Will automated translation
...greater multi-cultural understanding?

...w Technologies will Both Expand and Limit Wh

When information is so eas
can anyone really ov

...y and Data Protection will be Redefined

...s who your users are – but do

IFLA

- bibliotekens
globala röst

 Svensk
biblioteksförning

you?

Christina Tovoté på uppdrag av Svensk biblioteksörening.
Baserat på en ursprungsidé och text av Henriette Zorn.
Grafisk form: A. Olas
Foton: Fredrik Hjerling, Elisabeth Ohlson Wallin, Linus
Lindgren, Stefan Engström

IFLA och Svensk biblioteksörening

Svensk biblioteksörening har alltid haft en stark internationell inriktning på sitt arbete. I stadgarna står det att föreningen har som uppgift att "stärka och utveckla internationell samverkan inom biblioteks- och informationsområdet". I olika grupperingar har man genom tiderna tagit tillvara medlemmarnas engagemang i alltifrån specialgrupper för olika världsdelar till referensgrupper för styrelsen.

De svenska bibliotekspionjärerna inspirerades av vad som hände på området framför allt i USA och att Svensk biblioteksörening skulle engagera sig i den världsomspännande organisationen IFLA - International Federation of Library Associations and Institutions - var självklart från första början. IFLA grundades i Skottland 1927 och den första ordföranden 1927 - 1931 var Sveriges riksbibliotekarie Isaac Collijn. IFLA:s stora internationella årliga konferens har hållits i Sverige vid fyra tillfällen. Redan den tredje hölls i Stockholm 1930 och därefter har den ägt rum i Lund/Malmö 1960, återigen Stockholm 1990 samt Göteborg 2010, den senare med endast ett års varsel efter att Australien hade hoppat av på grund av finanskrisen.

Ett resultat av arbetet inom IFLA:s professionella grupper är de tio biblioteksmanifesten.

Tillsammans lyfter de fram bibliotekens betydelse för mänskliga rättigheter, samhällsutveckling, forskning, bildning och demokrati, fri tillgång till information och åsiktsfrihet samt betydelsen av att värna användarnas personliga integritet. Flera av manifesten rekommenderas av UNESCO. IFLA har även tagit fram etiska regler för bibliotekarier och informationsspecialister och en förklaring om bibliotek och intel-

lektuell frihet. Dessa texter belyser bibliotekens bredd, betydelse och uppdrag.

Det finns olika kategorier av medlemskap i IFLA, institutionella såväl som personliga. Svensk biblioteksforening är med som nationell forening, vilket innebär att man också är automatisk medlem i MLA - Management of Library Associations Section. I årsavgiften ingår dessutom medlemskap i åtta sektioner. Foreningen betalar dock för medlemskap i samtliga fyrtyotre sektioner. Svenska bibliotekarier är aktiva i ett stort antal av dessa och medlemskapet innebär därför möjlighet till påverkan genom många röster.

Är man medlem i Svensk biblioteksforening kan man söka bidrag för att delta i IFLA:s arbete och den årliga konferensen. Det är inom sektionerna som möjligheterna för enskilda medlemmar att engagera sig är som störst. Att vara aktiv inom dessa betyder att man har professionell kontakt med kollegor från hela världen, man utbyter nya idéer inom strategiska områden och stärker både sin egen kompetens och sin organisation. Det ger på så sätt både tillfälle att marknadsföra svenska bibliotek utomlands och att utveckla den egna biblioteksverksamheten.

IFLA - International Federation of Library Associations and Institutions

- är en oberoende, internationell icke-statlig och icke vinstdrivande organisation som samlar informationsspecialister, bibliotek och deras användare i hela världen. Att vara biblioteks- och informationsprofessionens globala röst är det uttalade huvudsyftet.

IFLA har som mål:

Att verka för och stödja tillgången till biblioteks- och informationstjänster av hög klass och standard

Att uppmuntra och verka för en utbredd förståelse för värdet av kvalitativa biblioteks- och informationstjänster

Att representera organisationens medlemmar runtom i världen

Strategi och nyckelinitiativ

De viktigaste förändringarna när det gäller IFLA:s strategi under de senaste åren utgår från de s.k. nyckelinitiativen, Key Initiatives, som lanserades 2010 och som ingår i den mycket kraftfulla strategiska plan efter vilken man nu arbetar. Dessa prioriterade områden står i fokus för aktiviteter, policies, stöd och kompetensutveckling både för medlemmarna och professionen i vidare mening. Styrelsen har förändrat sitt arbete till att mycket tydligare inrikta sig på dessa initiativ vilket också fått till följd att IFLA är representerat och har framgång i fler internationella fora än tidigare.

De fem nyckelinitiativen är:

Tillgång till digitala resurser, Digital Content Programme: att agera för tillgången till innehållet i digitala resurser för biblioteksanvändarna.

Internationell ledarskapsutveckling inom biblioteksvärlden, International Librarianship Leadership Development Programme: att bygga upp professionens styrka nationellt, regionalt och internationellt.

Gemensamma informationsinsatser för att höja professionens status, Outreach Programme for Advocacy and Advancement of the Profession: att sammanknyta, samarbeta och representera strategiskt.

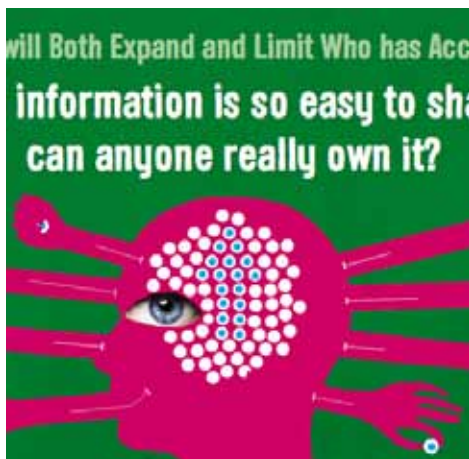
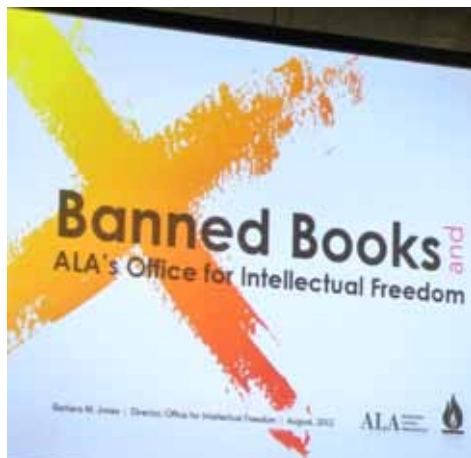
Kulturarvets bevarande och rekonstruerande efter katastrofer, Cultural Heritage Disaster Reconstruction Programme: att visa att kulturen är ett grundbehov, att ett samhälle blomstrar genom sitt kulturarv och dör utan det.

Flerspråkighet, Multilingualism Programme: att ha en flerspråkig IFLA-webbplats för att göra den tillgänglig för omvärlden.

Målet är att genom dessa initiativ utnyttja IFLA:s inflytande och expertis till att positionera biblioteken som en kraft till förändring och säkra opartisk tillgång till kunskap, kulturarv och information i en värld av snabba förändringar och konkurrens på informationsområdet.

Medlemmar

Huvudkategorierna för medlemskap är föreningsmedlemmar, institutionella medlemmar och individuella medlemmar. Av dessa är flertalet institutionella och uppgår till ca 1 500 från 150 länder världen över. Från början kom de huvudsakligen från länder i Europa och Nordamerika men antalet steg och breddades då IFLA under 1970-talet öppnades för medlemmar från hela världen.

ORGANISATION

Årsmötet

The General Assembly of Members, är det högsta styrande organet och består av röstberättigade medlemmar. Det sammanträder en gång om året vid den årliga kongressen. Årsmötet väljer ordförande och ledamöter till styrelsen. Vid detta möte behandlas också resolutioner och de som antas förs vidare till arbetsutskott och programkommitté.

Styrelse, arbetsutskott, programkommitté

Styrelsen, The Governing Board, består av ordförande, tillträdande ordförande, tio ledamöter, som vartannat år väljs direkt samt sex indirekt valda från programkommittén och sektionen för biblioteksföreningar. Dessutom kan ytterligare tre medlemmar adjungeras till styrelsen vid behov av särskild expertis eller som representanter för något viktigt intresse.

Styrelsen ansvarar för ledning och förvaltning av organisationen och sammanträder två gånger per år. De direktvalda ledamöterna väljs på två år med möjlighet till förlängning i ytterligare två. Ordföranden är IFLA:s högsta representant och väljs först på två år som tillträdande och därefter som verksam. Denna period kan inte förlängas.

Arbetsutskottet, The Executive Committee, verkställer styrelsens beslut och arbetar med verksamheten enligt de riktlinjer som styrelsen fastslagit. Utskottet består av styrelsens ordförande, tillträdande ordförande, skattmästare, programkommitténs ordförande, två styrelseledamöter samt generalsekreteraren.

MEDLEMMAR

Medlemmar = Årsmötet

ÅRSMÖTE

(Council - General Assembly)
Högsta styrande organ.
Väljer ordförande (President) + ledamöter till styrelsen.

Väljer tillträdande styrelse + 10 ledamöter

STYRELSE

(Governing Board) 20 pers

- Ordf. (President)
- tillträdande ordf. (President-elect)
- 10 direkt valda ledamöter
- 6 indirekt valda ledamöter
- skattmästare
- Generalsekr. ex-officio

PROGRAMKOMMITTÉ

(Professional Committee) 12 pers

- 1 ordf. + 1 ledamot från var och en av IFLAs fem divisioner (= ordf. för divisionen)
- 2 ledamöter från styrelsen
- 1+1 ledamot från FAIFE och CLM
- tillträdande ordförande ex-officio
- chefen för IFLA:s prof. program ex-officio

ARBETSUTSKOTT

(Executive Committee) 6 (7) pers

- Styrelsens ordf. (President)
- Tillträdande ordf.
- skattmästare
- Programkommitténs ordf.
- 2 styrelseledamöter
- Generalsekr. ex-officio

KÄRNPROGRAM

t.ex. FAIFE + ALP

DIVISIONER

I-V, 1 ordf. för varje division

SEKTIONER 43 ST

Medlemmarna i varje sektion väljer styrelse (= Standing Committee) som i sin tur utser 1 ordf. + 1 sekr. Ordf. + sekr. = sektionens styrgrupp som representerar sektionens styrelse i den division som sektionen hör till.

SPECIALGRUPPER

Programkommittén, The Professional Committee, arbetar relativt självständigt och dess uppgift är att koordinera det som sker i de olika enheternas arbete med aktiviteter, programverksamhet, handlingsplaner och riktlinjer. Kommittén består av en ordförande, en ledamot från vardera fem divisioner, två ledamöter från styrelsen, ordförande från vardera kärnprogrammen CLM, Committee on Copyright and other Legal Matters, och FAIFE, Committee on Free Access to Information and Freedom of Expression, tillträdande styrelseordförande samt chefen för IFLA:s professionella program. Ordförande väljs på två år och kommittén sammanträder två gånger per år varav den ena i samband med årsmötet.

Divisioner och sektioner

Följande fem divisioner utgör administrativa enheter: Library Types (Division I), Library Collections (Division II), Library Services (Division III), Support of the Profession (Division IV), Regions (Division V). Under sig samlar de 43 sektioner. Varje division innehåller förutom sektionerna också specialgrupper, Special Interest Groups, och kärnprogram, Core Activities. Divisionerna samordnar aktiviteterna och ser till att kommunikationen fungerar mellan grupperna. Divisionerna har också vardera en ordförande som väljs av sektionernas styrelse på två år utan förlängning. Dessa divisionsordförande ingår som ledamöter i programkommitténs ledning och i IFLA:s styrelse.

Sektionerna utgör nivån under divisionerna och det är inom dessa som det vittomfattande arbetet med program bedrivs. Varje sektion har en styrelse, Standing Committee, som består av minst 10 och högst 20 ledamöter. IFLA:s medlemmar världen över kan nominera kandidater till dessa sektionsstyrelser. Till dessa väljs man på fyra år med möjlighet till ytter-

ligare en lika lång period. Sektionsmedlemmarna utser ordförande och sekreterare på två år med möjlighet till ännu en period på två år. Ordförande och sekreterare representerar sektionen i den division, som man hör till. Utöver dessa två väljer sektionen också en informationsansvarig och en kassör, som ibland kan vara samma person som sekreteraren.

Övriga grupperingar

Specialgrupper, Special Interest Groups, bildas inom divisionerna som tillfälliga diskussionsgrupper, där medlemmarna kan ägna sig åt yrkesrelaterade, sociala, kulturella eller andra relevanta frågor. Dessa brukar vara runt 15 stycken, understöds av sektionerna och kan vara verksamma i högst fyra år. Exempel på specialgrupper är: Environmental Sustainability and Libraries, Indigenous Matters och Women, Information and Libraries.

Högkvarter och regionala kontor

IFLA:s huvudkontor ligger sedan 1971 i Haag inrymt i Koninklijke Bibliotheek, det nederländska nationalbiblioteket. Där finns generalsekreteraren med stab på 13 personer. Generalsekreteraren, som utses av styrelsen, ansvarar för den strategiska, operativa och ekonomiska ledningen av IFLA inom de riktlinjer som fastslagits av årsmötet och styrelsen. På styrelsens möten, årsmötet och programkommitténs möten deltar generalsekreteraren som rådgivare.

Tre regionala kontor finns i Pretoria, Singapore och Rio de Janeiro för respektive Afrika, Asien/Oceanien och Latinamerika/Karibien. Dessa regionkontor har en aktiv roll när det gäller regional rekrytering av medlemmar, spridning av information och arrangemang av aktiviteter.

Kärnprogram

Inom IFLA finns fem s.k. Core Activites: ALP, Action for Development through Libraries Programme, CLM, Copyright and other Legal Matters, FAIFE, Free Access to Information and Freedom of Expression, PAC, Preservation and Conservation och UNIMARC, Universal MARC (Machine-readable catalogue) format. Tre av dessa är utlokaliserade till och sköts av olika värdbibliotek. FAIFE har sedan 1998 sitt kontor i Köpenhamn, PAC finns på Bibliothèque National de France och UNIMARC på Biblioteca Nacional i Portugal.

Ekonomi

Huvuddelen, 60 %, av inkomsterna kommer från medlemsavgifter. Andra inkomstkällor är försäljning av publikationer, bidrag från samarbetspartners och företag, stipendier från stiftelser och regeringsorgan samt donationer. Exempelvis kommer sedan några år den näst största delen av inkomsten, 20 %, från en sådan stiftelse: Bill & Melinda Gates Foundation.

Den största utgiften på drygt 50 % går till personal och en annan mycket stor del går till programverksamhet.

Publikationer

IFLA har en omfattande utgivning av publikationer. Som medlem får man tidskriften IFLA Journal och årsboken IFLA Annual Report. Dessutom får man avdrag på exemplar av monografiserien IFLA/SAUR Publication Series. En stor mängd nyhetsbrev, rapporter, informationsbroschyrer, handböcker och guidelines hör till de publikationer som produceras inom olika grupperingar.

På webbplatsen hittar man alla sektioners och övriga gruppers kontaktuppgifter och en stor mängd användbart arbetsmaterial. Publikationer och information kring årsmötena utgör också en väsentlig del av webbplatsen.

Internationell samverkan

IFLA samarbetar med och är representerat i ett stort antal internationella organisationer som UNESCO, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, WTO, World Trade Organization, WIPO, World Intellectual Property Organization, WSIS, World Summit on the Information Society m.fl.

Starkare tillsammans - Kenya och Sverige i samarbete

Svensk biblioteksförning arbetar också för att skapa ett långsiktigt utvecklingsarbete i samverkan med Kenya Library Association (KLA). Detta sker genom samarbetsprojektet "Stronger Together" med KLA och i nära anslutning till IFLA:s program BSLA - Building Strong Library Associations. Syftet är att genom ett långsiktigt åtagande stödja framväxten av en stark, nationell biblioteksförning i Kenya som i sin tur kan vara en part i konkreta utvecklingsprojekt. Projektet pågår 2013-2017.

Att vara engagerad i IFLA:s arbete innebär att du knyter professionella kontakter och tar del av nya idéer inom flera olika strategiska områden. Ett bra sätt att utveckla din egen kompetens och skicklighet, och därmed också din organisation.

Gunilla Herdenberg, riksbibliotekarie, Kungliga biblioteket

I en orolig värld är det oerhört viktigt att kollegor från hela världen oberoende av religion, kön, eller ländernas statskicks kan träffas och byta information, skapa strategier och gemensamma mål för biblioteksarbete och samarbete. Förhoppningsvis leder detta till att stärka rätten till informationsfrihet i världen.

Anette Mjöberg, bibliotekschef, Hässleholm

www.ifla.org

Svensk
biblioteksförning

World Trade Center • Box 70380 • 107 24 Stockholm
Tel: 08-545 132 30 • E-post: info@biblioteksforeningen.org
www.biblioteksforeningen.org